

Onları qəbul etmirlər, amma onlarsız da olmur

Bir neçə gün önce beynəlxalq ictimai rəy və araşdırımlar şirkəti olan "YouGov" yeni statistik araşdırma yayımıla- di. Şirkətin sorğusuna görə, bir çox avropalılar ölkələrinə müraciət etdiyinin əksinə qanuni müraciət daha çox yayılıb və müraciətlər həm yerli, həm də iqtisadi baxımdan həmin ölkələrin həyatında müüm rol oynayır.

Dünyada immiqrantlara qarşı aqressiya yüksəldikcə onların əmək faliyyəti ilə məşğul olmasında da təbii olaraq problemlər meydana çıxır. Bu səbəblə dekabrın 11-də Avropa ölkələri bu məsələni müzakirə ediblər. Hüquq müdafiəçilərinin ikinci Dünya Müharibəsindən bəri Avropa qanunvericiliyinin əsasını təşkil edən müraciətlərin müdafiəsini zəiflədəcəyini söylədiyi dəyişiklikləri nəzərdən keçirən rəsmiler qanunsuz sərhəd keçidlərinin azalmasını bildiriblər. Onlar Avropadakı əsas siyasi partiyaların immiqrasiya ilə bağlı narazılıqdan sui-istifadə edən ifrat sağçı siyasetçilərin irəliləməsinin qarşısını almaq üçün daha sərt müraciətə siyasəti qəbul etməsi məsələsini müzakirə ediblər.

Şurənin baş katibi Alen Berset Fransanın Strasburq şəhərində keçirilən müzakirələrdən sonra jurnalistlərə bildirib ki, Avropa Şurasını təşkil edən 46 ölkənin üzvləri müraciətini yaratdı “çətinlikləri” qə-

bul edərək, Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasına və Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinə hörmətlərinə bir daha təsdiqləyiblər. Berset 75 illik konvensiyani “canlı bir alət” adlandırdı. Millətlər konvensiyanının hüquq və azadlıqlarına sadıqlıklarını bir daha təsdiqləsələr də, ölkələrin “təhlükəsizlik kimi milli həyatı maraqları qorumaq” məsuliyyətini də qəbul ediblər.

Şuraya qarşı şikayətlərə baxan konvensiya və məhkəmə, İtaliya, Danimarka və Birleşmiş Krallıq da daxil olmaqla, bəzi üzv dövlətlər tərəfindən getdikcə daha çox tənqid olunur. Onlar qanunsuz müraciəti ilə mübarizə aparmaq və cinayət törədən müraciətləri deportasiya etmək üçün nə tədbir görüləcəyi baxımdan çox məhdud hərəkətə malik olduğunu iddia edirlər.

Berset eləvə edib ki, 46 ölkənin nazirleri indi may ayında qəbul ediləcək müraciəti ilə bağlı siyasi bəyannaməni və insan qacaqlıqlıqının qarşısını almaq üçün yeni bir

təvsiyəni müzakirə etməyə başlayacaqlar.

Bu arada, Danimarka və Böyük Britaniyanın baş nazirləri ötən həftə “Guardian” qəzetinə verdikləri açıqlamada bildirdilər ki, münaqişədən, müharibədən qaçanlar istisna, daha yaxşı iqtisadi imkanlar araxasında gələn müraciətlərin ölkələrinə girişinə mane olmaq üçün müraciəya nəzarətinin daha sertləşdirilməsinə ehtiyac var.

AB-nin sərhəd və sahil mühafizəsi agentliyi olan “Frontex”in məlumatına görə, müraciətə siyasi gündəmdə yüksək yer tutsa da, AB-yə qeyri-qanuni sərhəd keçidləri bu ilin yanvar-oktyabr ayları arasında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 22% azalıb. Agentlik ilin ilk 10 ayında 152.000 icazəsiz sərhəd keçidi qeyde alıb. Bildirilir ki, Avropa müraciətini əksəriyyəti qanunidir və bir çox müraciətlər viza ilə daxil olub və sonradan qalma müddəti bitib.

AB qanunsuz müraciətinin qar-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkışafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

şisini almaq üçün milyardlarla avro xərcləyib, Aralıq dənizi və Atlantik okeanını keçməyə çalışan müraciətlərin qarşısını almaq üçün Afrika və Yaxın Şərqi ölkələrinə pul ödəyib. Amma eyni zamanda, əhalinin yaşlanması və işçi qüvvəsinin çatışmazlığı ilə üzləşən Avropa ölkələri xarici işçiləri cəlb etmək və öyrətmək üçün proqramlara investisiya qoyurlar.

2024-cü ilin rəqəmlərinə görə dünyada beynəlxalq müraciətlərin sayı təxminən 304 milyon nefərdir. Bəzi məlumatlara görə, ABŞ-də (2025 rəqəmlərinə görə) təxminən 53.3 milyon immiqrant var. Bu dönyada ən böyük immiqrant populasiyası hesab edilir və bu rəqəm ABŞ əhalisinin təqribən 15.8 %-i deməkdir. BMT rəqəmlərinə görə müraciətlərin təxminən 48 % qadın və qızlardan, digər 52 % isə kişilərdir.

Qadınlar daha təhlükəsiz və daha yaxşı gelecek qurmaq üçün müraciət etmək onları böyük risklərə məruz qoyur. Gender bərabərsizliyi, irqi ayrı-seçkililik və informasiyaya qey-

ri-bərabər çıxış onları işini daha da qəlizləşdirir. İş axtarmaq, saqlamlıq problemlərində müraciət, dəstək proqramlarından istifadə buna görə daha çətin olur ki, belə maneələr qadınların təhlükəsiz müraciətini, xidmətlərdən istifadəsini və hüquqlarının onlara verdiyi fürsətlərdən istifadəsini çətinləşdirir.

Bir çox bölgələrdə müraciət qadınlar kənd təsərrüfatı, yüngül və ya ağır sənaye sahələrində, ev və ya baxıcılıq kimi nəzarətin zəif olduğu və istismarın inkışaf etdiyi sektorlarda az maaşlı və qeyri-rəsmi işlər görülür. Bu isə çox vaxt uzun iş saatlarına, əmək haqqının tutulmasına, məcburiyyət və zorakılığa səbəb olur deyə bilərik. Ədalətli iş rejimi, insani münasibət təəssüf ki hər müraciət üçün əlçatan olmur, bir çox hallarda dil maneələri və deportasiya qorxusu onları yalnız yollara da yönəldirir. Bu risklərə baxmayaraq, bəzən çərəsiz qaldıqda qadınlar köcməyə, müraciət etməyə məcbur qalırlar.

Lale Mehrali